

The Meaningful Work of Our Hands

פרשת יתרו, תשפ"ג

1) שמות (יתרו) – פרק יח, פסוק א

וַיִּשְׁמַע יְתָרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן חֹתֵן מֹשֶׁה אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹקִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי הוֹצִיא ד' אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם.

2) רש"י (שם)

וישמע יתרו. מה שמועצה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק.

3) שמות (יתרו) – פרק יח, פסוקים ח-י

וַיִּסְפָּר מֹשֶׁה לְחֹתְנֹו אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה ד' לְפָרְעוֹ וּלְמִצְרָיִם עַל אֹדֶת יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מָצְאָתֶם בְּדַרְךְ וַיְצַלֶם ד'. וַיַּחֲדֹ יְתָרוֹ עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ד' לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶצִּילוּ מִיַּד מִצְרָיִם. וַיֹּאמֶר יְתָרוֹ בְּרוּךְ ד' אֲשֶׁר הֶצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרָיִם וּמִיַּד פָּרְעוֹ אֲשֶׁר הֶצִּיל אֶת הָעָם מִתַּחַת יַד מִצְרָיִם.

4) שמות (יתרו) – פרק כ, פסוק ב

אֲנֹכִי ד' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם מִבֵּית עַבְדִּים.

5) שלחן ערוך – אורח חיים, סימן ד, סעיף א [דיני נטילת ידים, ובו כג סעיפים]

ירחץ ידיו ויברך על נטילת ידים...

6) אבודרהם – סדר תפילות החול, ברכות השחר

ואומר על נטילת ידים, לשון נטילה הוא. לפי שצריך ליטול מן הכלי והכלי שמו נטלא בלשון תלמוד. וי"מ שהוא לשון הגבהה כדמתרגמינן ותשאני רוח ונטלתני רוחא. וכתב "וינטלם וינשאם כל ימי עולם" (ישעי' סג, ט) והיינו דאמרי' בפ"ק דסוטה הנוטל ידיו צריך להגביהם למעלה שלא יבאו המים שחוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את הידים.

7) ישעיה – פרק סג, פסוק ט

בְּכֹל צָרְתֶם לֹא [לו] צָר וּמְלֹאךָ פָּנָיו הוֹשִׁיעֶם, בְּאֶהְבְּתוּ וּבְחַמְלַתּוֹ הוּא גָאֵלְם, וַיִּנְטְלֶם וַיִּנְשְׂאֶם כָּל־יְמֵי עוֹלָם.

8) שמות (בשלח) – פרק יז, פסוק יא

וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבֵּר יִשְׂרָאֵל וּכְאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגִבֵּר עַמְלֶק.

9) מסכת ראש השנה – פרק ג, משנה ח

וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבֵּר יִשְׂרָאֵל וְגו' (שמות יז), וְכִי יָדָיו שָׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מְלַחְמָה אוֹ שׁוֹבְרוֹת מְלַחְמָה. אֵלֶּא לֹאמַר לָךְ, כָּל זְמַן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְסַתְּכָלִים כָּל־פִּי מַעֲלָה וּמְשַׁעֲבָדִין אֶת לִבָּם לְאֲבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים הָיוּ מִתְגַּבְּרִים. וְאִם לֹא, הָיוּ נֹפְלִין...

10) מדרש תנחומא – פרשת בשלח, סימן כה

אחרים אומרים: אין רפידים אלא שרפוי ידיהם מן התורה, ולפיכך עמלק בא עליהם.

11) מסכת סוטה דף יא

"את פיתום ואת רעמסס" (שמות א, יא) - רב ושמואל: חד אמר פיתום שמה, ולמה נקרא שמה רעמסס? שראשון ראשון מתרוסס. וחד אמר רעמסס שמה, ולמה נקרא שמה פיתום? שראשון ראשון פי תהום בולעו.

(12) במדבר (שלח) – פרק טו, פסוק מא [ע"פ החתם סופר זצ"ל]
 אני ד' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים אני ד' אלקיכם.

(13) שלחן ערוך – אורח חיים, סימן ה [כוונת הברכות, ובו סעיף אחד]
 יכוין בברכות פירוש המלות כשיזכיר השם יכוין פירוש קריאתו באדנות שהוא אדון הכל, ויכוין בכתיבתו ביו"ד ה"א שהיה והוה ויהיה, ובהזכירו אלקים יכוין שהוא תקיף בעל היכולת ובעל הכחות כולם.

(14) שמות (בשלח) – פרק יד, פסוק טז ופסוק כא
 ואתה הרים את מטף ונטה את ידך עליהם ויבקעו ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה. ויט משה את ידו עליהם ויולך ד' את הים ברוח קדים עזה כלהלילה וישם אתהים לחרבה ויבקעו המים.

(15) שמות (בשלח) – פרק יז, פסוק יז
 ויאמר ד' אל משה כתב זאת זכרון בספר ושם באזני יהושע כימחה אמוחה את זכר עמלק מתחת השמים.

(16) אוהב ישראל – פרשת מסעי
 והנה ידוע כי יש ג' בחי הנקי ידים, בסוד יד הגדולה, יד החזקה, יד הרמה. יד הגדולה הוא יד ימין סוד החסד והוא בחי י"ד אותיות של הוי"ה אלקינו הוי"ה, ויד החזקה הוא בחי יד שמאל סוד הגבורה סוד י"ד אותיות המאחרים מי"ד אותיות הנ"ל והם כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, ויד הרמה הוא בחי קו האמצעי בחי רחמים סוד י"ד אותיות של הוי"ה פשוט במילוי אלפיין והוא סוד האמת המרכז והקוטב אמצעי לכל העולמות...

(17) בראשית (תולדות) – פרק כז, פסוק כב
 ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשהו ויאמר הקל קול יעקב והידיים ידי עשו.

(18) דברים (עקב) – פרק ח, פסוק יז
 ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה.

(19) מסכת נזיר דף ב. ב.:
 משנה. כל פינויי נזירות – כנזירות. האומר "אהא" – הרי זה נזיר, או "אהא נאה" – נזיר... גמ'... פתח בכינויין, ומפרש ידות. אמר רבא, ואיתימא כדי: חסורי מיחסרא והכי קתני: כל פינויי נזירות – כנזירות, וידות נזירות – כנזירות, ואלו הן ידות: האומר "אהא" – הרי זה נזיר... האומר "אהא" – הרי זה נזיר. דלמא "אהא בתענית" קאמר? אמר שמואל: כגון שהיה נזיר עובר לפניו.

(20) מסכת שבת דף פח.
 "ויתצבו בתחתית הקר", אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שצפה הקדוש ברוך הוא עליהם את הקר כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו – שם תהא קבורתכם.

(21) תוספות (שם)
 כפה עליהן הר כגיגית - ואע"פ שכבר הקדימו נעשה לנשמע, שמא יהיו חוזרים כשיראו האש הגדולה שיצאתה נשמתן...